

לחי

תפקיד לחי בהכשר מבוי

א. רמ"א אורח חיים שסג:ג

פ' תרגום "הקרש האחד" "לוחא חדא"

ב. חידושי מהר"ל מפראג לעירובין יב.

גבי החצר שייך לומר "פסי" כי החצר עשוי מפסים. וגבי מבוי שייך לומר "לחי", ונראה לומר כי "לחי" הוא מלשון "הזרוע והלחיים", כי אצל הפה שהוא כמו הפתח עומד הלחי, ולכך אצל פתח המבוי הוא הלחי.

ג. תלמוד בבלי עירובין טו ע"א

איתמר: לחי העומד מאליו - אביי אמר הוא לחי, רבא אמר לא הוא לחי...

במחיצות כולי עלמא לא פליגי דהויא מחיצה, כי פליגי בלחי: אביי לטעמיה דאמר לחי משום מחיצה ומחיצה העשויה מאליה הויא מחיצה, ורבא לטעמיה דאמר לחי משום היכר, אי עבידא בידים הויא היכר ואי לא לא הוי היכר.

- תא שמע, "אבני גדר היוצאות מן הגדר מובדלות זו מזו פחות משלשה אין צריך לחי אחר, שלשה צריך לחי אחר!" הכא נמי שבנאן מתחילה לכך. אי הכי פשיטא! מהו דתימא למיסר בניינא הוא דעבידא, קא משמע לן.
- תא שמע דתני רבי חייא "כותל שצידו אחד כנוס מחברו, בין שנראה מבחוץ ושוה מבפנים ובין שנראה מבפנים ושוה מבחוץ, נדון משום לחי!" הכא נמי שעשאו מתחילה לכך. אי הכי מאי קא משמע לן? הא קא משמע לן נראה מבחוץ ושוה מבפנים נדון משום לחי.
- תא שמע דרב הוה יתיב בההוא מבואה, הוה יתיב רב הונא קמיה, אמר ליה לשמעיה "זיל אייתי לי כוזא דמיא," עד דאתא נפל לחיא, אחוי ליה בידיה, קם אדוכתיה, אמר ליה רב הונא "לא סבר לה מר לסמוך אדיקלא?" אמר, "דמי האי מרבנן כמאן דלא פרשי אינשי שמעתא! מי סמכינן עליה מאתמול?" טעמא דלא סמכינן, הא סמכינן הוי לחי. לימא אביי ורבא בדלא סמכינן עליה פליגי, הא סמכינן עליה הוה לחי [אף לרבא]? לא סלקא דעתך...

ד. שו"ע אורח חיים שסג:יא

אפילו לא עשאו לשם לחי, אלא שנזדמן לו שם מאליו, כשר; ובלבד שיסמכו עליו מערב שבת. אבל לא סמכו עליו מערב שבת כגון שהיה שם לחי אחר ונפל בשבת, ובאים עכשיו לסמוך על זה, לא.

ה. מגן אברהם סימן שסג ס"ק ח

אפ' לא עשאו - דלחי משום מחיצה ומחיצה העומדת מאלי' כשר':

ו. רמב"ם הלכות שבת פרק יד:א

ארבע רשויות לשבת... ואי זו רה"י? תל שגבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן... ומבואות שיש להן שלשה כתלים ולחי ברוח רביעית...

ז. רבינו חננאל מסכת עירובין דף יב עמוד ב

אם הכשירו בלחי הלחי במקום מחיצות חשוב, ונמצא בו ד' מחיצות, לפיכך הזורק מרה"ר לתוכו חייב.

ח. רש"י מסכת עירובין דף יב עמוד ב

לחי משום מחיצה - וקסבר: שלשה מחיצות דאורייתא.

ט. ביאור הלכה סימן שסג "אסרו"

ודע דאין נ"מ לדעה זו אם שתי המחיצות היו כמין גם או שתי המחיצות היו זו כנגד זו דגם בזה מקרי רה"י מן התורה כיון שיש לו עוד לחי (הכי מוכח מעירובין דף י"ב ע"ב מקושית הגמרא שם מברייתא דר' יהודה ע"ש), אכן אם ר"ה מהלכת בין המחיצות מוכח בשבת דף ו' ע"ב דלכו"ע לא מהני בזה הלחי לשויה רה"י, כיון דרבים בוקעין בין המחיצות...

י. בית הבחירה למאירי מסכת עירובין דף יב עמוד ב

ומבוי שאינו ראוי לשתוף כגון מבוי המפלש שהכשרו בלחי או בקורה אין זה רה"י והזורק לתוכו פטור. ו"הכשרו" שאמרו לאו דוקא שהרי אין זה הכשר למפלש, אלא כך הוא אומר: שאין לחי זה או קורה זו נדון כמחיצה עד שנחשבהו כסתום משלשה צדדין. ואף על פי שפסקנו לחי משום מחיצה, דוקא במבוי סתום.

יא. שו"ע אורח חיים שסג:לא
העמיד לחי באמצע המבוי, אם יש חצר מהלחי ולחוץ ועשו גם החיצונים לחי לראש המבוי, אוסרים אלו על אלו עד שיערבו יחד.

פסולי לחי ומחיצה

יב. שו"ע אורח חיים שסג:ה
לחי דאי נשיב ביה זיקא לא מצי קאי, לא חשיב לחי.

יג. משנה ברורה סימן שסג:כא

נ"ל דאם הלחי למטה אינו מתנענע כגון שקבוע במסמר או שקשור היטב להכותל ומחמת זה אינו מתנענע עד משך גבוה עשרה טפחים ורק למעלה הוא מתנענע ע"י הרוח מפני רוב גובהו כשר דדל מה שלמעלה נשאר ג"כ שיעור לחי:

יד. שו"ע אורח חיים שסג:ז

לחי, אפילו שבריים ושברי שברים כשרים בו. הגה: ולכן עושין לחי מסיד טחוי בכותל, ובלבד שיזהר שלא יתמחה יותר משלש לארץ. (תה"ד סי' ע"ד).

טו. ט"ז אורח חיים סימן שסג ס"ק ד

ואף על גב דבסעיף ה' כ' דלחי דאי נשיב ביה זיקא לא קאי פסול, וכאן ודאי הסיד לא מצי קאי, התם מיירי בלחי שהוא הכשר מצד עצמו למבוי בלא צ"ה דבעי שעורא קצת, אבל הכא מה שעושין מסיד מחוי היינו בצ"ה דא"צ רק קנה א' מזה וקנה א' מזה סגי בכל שהוא...

טז. ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:י

וצע"ג על הט"ז סק"ד שכתב דסיד אינו אלא לצורת הפתח ולא ללחי ע"ש ובהמרדכי ותה"ד מפורש ההיפוך

יז. שו"ע אורח חיים שסג:י

הרחיקו מהכותל שלש, או שהגביהו מהארץ שלש, פסול. ואם הגביהו פחות משלש, אף על פי שאין בו אלא שבע ומשהו, כשר.

צורך היכר בלחי

יח. תוספות מסכת עירובין דף ה עמוד ב

ארבע אמות נידון משום מבוי - אפילו למ"ד (לקמן ד' טו.) לחי משום מחיצה, דהיה לו להועיל יותר אם סותמו, מ"מ היכר קצת בעינן. ואף על גב דהיכר דהעמידהו לשם לחי לפי' הקונטרס מועיל אף על גב דאין היכרא, מ"מ י"ל כשהועמד לשם לחי יש קול ואיכא היכרא.

יט. בית הבחירה למאירי מסכת עירובין דף ה עמוד ב

"ולחי זה מניחו לצד האחר" ר"ל באותו הצד שאין בו בליטה. ואם רצה להעמידו סמוך לבליטה, ישנה בו לעשותו גבוה מן הבליטה או קצר הימנה או עבה ממנה או דק ממנה, שיהא ניכר שלשם לחי נעשה...

כ. חזון איש מועד סז:יג

בנמשך ד' אמות אין כאן פסול ד"אינו נראה", דשפיר מקרי "נראה" בין מבפנים בין מבחוץ, דלפיכך כשר בפס [ד' אמות] אף באינו נראה רק מבחוץ ונמשך ד' אמות... אלא בלחי בעינן היכרא, דהוא משתמש לסימן ולהיכר לגמר המבוי, שצוו חכמים בהאי היכרא...

כא. שו"ע אורח חיים שסג:ו

צריך שלא יהא הלחי רחוק מן הכותל ג' טפחים.

כב. רבינו יהונתן על הרי"ף מסכת עירובין (לפי דפי הרי"ף) דף ג עמוד א

שאם היו מרוחקים מן הכותל שלשה אתי אוריא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטלי להו

כג. תוספות מסכת עירובין דף י עמוד ב

ועושה פס שלש אמות - וצריך לחי אחר, דהאי פס לא מהני הואיל ומופלג מן הכותל שלש [אמות?], דאמר לקמן דלא הוי לחי.

כד. מתצית השקל אורח חיים סימן שסג:ה

והטעם צ"ל דאע"ג דלחי משום מחיצ' מ"מ היכר קצת בעינן וכמ"ש מ"א ס"ק י' ואם הוא רחוק מן הכותל ליכא היכר כלל דומה קצת לקורה שאינה מונחת על הכותל דלא הוי הכיר' אף על גב דאין לדמותן מ"מ קצת דמיון י"ל:

כה. משנה ברורה סימן שסג:כב

י"א שהטעם משום דאתי אורא דהאי גיסא ודהאי גיסא ומבטלין ליה ולפ"ז אם הלחי היה רחב יותר מג"ט כשר אף שהלחי היה רחוק ג"ט מן הכותל דהא הוי עומד מרובה על הפרוץ שבצדו ובכגון זה לא אמרינן אתי אורא ומבטל ליה ויש אומרים דבכל גווני צריך להיות הלחי בתוך ג"ט לכותל ויש להחמיר:

כו. **טור אורח חיים הלכות שבת סימן שסג**
מבוי שצדו אחד ארוך ואחד קצר, אפילו אין צד הארוך עודף על הקצר ד' אמות...

כז. **בית יוסף אורח חיים סימן שסג**
ומ"ש "אבל אם ירצה יעשה שם צורת פתח באלכסון", כן כתב שם הרא"ש בשם הראב"ד והרב המגיד בפ"ז (ה"כ) בשם הרשב"א (עבה"ק ש"א סי' ז) דבצורת פתח מודה רבא דעביד באלכסון, דלכולי עלמא הפתח משום מחיצה. ונראה לכאורה דהוא הדין ללחיים, דהא קיימא לן לחי משום מחיצה, ונהי דבחד לחי לא שרי אלא נכחו וביושר, אבל כששני לחיים מונחים זה כנגד זה באלכסון מותר להשתמש עד כנגד הלחיים באלכסון, והוא שלא יהיה ביניהם יותר מעשר [אמות].
אלא שקשה לי דאם כן הוה ליה לאשמועינן דבשני לחיים סגי, ומינה נילף בכל שכן לצורת פתח, שהרי צורת פתח שני לחיים הם וקנה על גביה! ואפשר דאע"ג דלחיים משום מחיצה הם, לא מהני כמו צורת פתח כדאשכחן דברחב יותר מעשר לא מהני שני לחיים ומהני צורת פתח:

כח. **ב"ח אורח חיים סימן שסג**
ולפי זה דוקא צורת הפתח מהני אבל שני לחיים לא מהני אף על גב דלחיים משום מחיצה, מכל מקום ביתר מעשר לא מהני אלא צורת הפתח, אבל באין בו יותר מעשר מהני לחיים. וכך מפורש בדברי מהר"ם שהביא הרא"ש פרק כיצד מעברין (סי' ט) בדין לחי שהעמיד באמצע מבוי דבלחיים יכולין לחלקו באין בו יותר מעשר, וכמ"ש גם רבינו בדין הסמוך...

כט. **משנה ברורה סימן שסג:קכה**
אם יעמיד לחי אחד אצל הארוך ולחי אחד אצל הקצר אינן מועילים להשתמש באלכסון ואפילו לא היה האלכסון יותר מעשר אמות שאף שהלחי אינו משום היכר בלבד אלא משום מחיצה מ"מ לחי שבצד הארוך אינו מועיל להתיר להשתמש אצלו הואיל ואין שם מחיצה כנגדו ואינו מותר להשתמש אלא נגד הלחי שעומד בצד הקצר שהוא מתיר רק נכחו ביושר.

ל. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:יב**
לכתחלה יש להעמיד הלחי שיתראה כלחי בין להעומדים בפנים בתוך המבוי ובין להעומדים בחוץ והיינו שיעמידנו רחבו לצד אורכו של מבוי וימשכנו מעט כלפי חוץ אבל אם לא ימשכנו כלפי חוץ העומדים אחורי המבוי לא ירגישו שיש כאן לחי דמה שהלחי מעדיף על עובי הכותל אינו ניכר כלל ויסברו שזהו עובי הכותל ורק בפנים ניכר שרואים חודו יוצא מן הכותל וכן יש לפעמים שנראה מבחוץ ולא מבפנים כגון שמשך כל הלחי לחוץ למבוי ורק חודו הפנימי נכנס בעובי הכותל ונראה מבפנים כהוספה על אורך הכותל ומבחוץ ניכר שהרי נמשך להלאה מעובי הכותל לצד ימין או בכותל השני לצד שמאל אבל אם עשאו כשר דקיי"ל בין שנראה מבפנים ושוה מבחוץ ובין שנראה מבחוץ ושוה מבפנים נדון משום לחי...

לא. **פתחא זוטא שסג:יט**
וכיון דעיקר תיקון הלחי שיהיה היכר שלא יבואו לטלטל ברה"ר, לכן שפיר מהני גם שוה מבפנים ונראה מבחוץ...

לב. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:יא**
והתוס' [ט:] והרא"ש פסקו דנראה מבחוץ לא מהני מה שנראה לצדדים אלא שיתראה לעומדים בחוץ נגד חלל המבוי...

לג. **נתיבות שבת כב הערה מו**
ואם הלחי עומד באופן זה כעין ת שאפילו לעומדים בחוץ מן הצד אינו נראה כי אם לעומדים אחורי הכותל, לכאורה נראה דלא מהני.

לד. **תלמוד בבלי עירובין ט ע"ב**
תני רבי חייא: כותל שצידו אחד כנוס מחבירו בין שנראה מבחוץ ושוה מבפנים ובין שנראה מבפנים ושוה מבחוץ נידון משום לחי.

לה. **שו"ע אורח חיים שסג:ד**
אם יש קצת כותל ברוח רביעי עולה משום לחי, ובלבד שיהא בו רוחב טפח.

לו. **ביאור הלכה סימן שסג "ובלבד"**
המחבר אזיל לשיטתו דפסק לעיל גם לענין חצר דבנשתייר מן הפרצה בעינן שיהא דוקא פס של טפח מכאן ומכאן, וחמיר הדבר יותר מאם עשה פסין לכתחלה דסגי במשהו. ולפ"ז לפי מה שהכרענו לעיל לדינא מכמה ראשונים דלא חמיר 'נשתייר' מ'אם עשה לכתחלה' וסגי במשהו,

ה"ה בעניננו לענין מבוי עולה לשם לחי אפילו נשאר רק משהו מן הכותל... והנה בלבוש משמע דאפילו אם נקיל לענין חצר הכא במבוי יש להחמיר דבעינן דוקא טפח, אבל בספר תו"ש השיג עליו וכן בפמ"ג נשאר בקושיא וכן בביאור הגר"א מוכח כמו שכתבנו דדין זה תלוי בהנ"ל:

לז. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:ז**
וה"ה אם יש מקצת כותל ברוח רביעית גבוה י' טפחים עולה משום לחי ובלבד שיהא בו רוחב טפח דאע"ג דמעמיד לשם לחי סגי בכל שהוא משום דאיכא הכירא כשמעמידו אבל בהנשאר מהכותל ליכא הכירא בפחות מטפח...

לח. **תלמוד בבלי עירובין ה.:-**
גופא אמר רמי בר חמא אמר רב הונא לחי [העומד מאליו – רש"י] הבולט מדפנו של מבוי פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואין צריך לחי אחר להתירו, ארבע אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו. אותו לחי היכן מעמידו? אי דמוקי ליה בהדיה, אוספי הוא דקא מוסיף עליה! אמר רב פפא: דמוקי ליה לאידך גיסא. רב הונא בריה דרב יהושע אמר אפילו תימא דמוקי לה בהדיה, דמטפי ביה או דמבצר ביה.

לט. **חזון איש מועד סז:יג**
בנמשך ד' אמות אין כאן פסול ד"אינו נראה" דשפיר מקרי "נראה" בין מבפנים בין מבחוץ, דלפיכך כשר בפס [ד' אמות] אף באינו נראה רק מבחוץ ונמשך ד' אמות... אלא בלחי בעינן היכרא, **דהוא משתמש לסימן ולהיכר לגמר המבוי**, שצוו חכמים בהאי היכרא...

מ. **רש"י מסכת עירובין דף ה עמוד ב**
דמטפי ביה או דמבצר ביה - גבוה ממנו או נמוך ממנו, אי נמי: או עב ממנו או דק ממנו, כדי שימשך ממנו ולחוץ או הימנו ולפנים.

מא. **בית הבחירה למאירי מסכת עירובין דף ה עמוד ב**
ולחי זה מניחו לצד האחר ר"ל באותו הצד שאין בו בליטה ואם רצה להעמידו סמוך לבליטה ישנה בו לעשותו גבוה מן הבליטה או קצר הימנה או עבה ממנה או דק ממנה שיהא ניכר שלשם לחי נעשה, שאם יעשה שוה בשוה כל שכן שהוסיף במשך בליטתו ואף על פי שעשאו לשם לחי בטל הוא אצל הבליטה שלא נעשית לשם לחי. ויראה לי שאם עשה הלחי מדבר אחר שלא ממין הכותל אינו צריך לכל אלו שחדשו נותן לו היכר:

מב. **ב"ה אורח חיים סימן שסג**
ויעשנו מעט עב וכו'. שם "דמטפי ביה או דמבצר ביה" ודברי רבינו כפירוש השני של רש"י. וכן כתב הר"ף (א): פירוש השני לחוד. ונראה דלענין דינא ודאי הוא הדין בגבוה ממנו או נמוך ממנו, וכפירוש הראשון דרש"י, אלא דאורחא דמילתא הוא שאין עושין לחי גבוה מן המבוי ולא נמוך ממנו, ועוד דאינו ניכר בזה כל כך לבני המבוי שהוא לחי כיון שאינו גבוה או נמוך ממנו אלא דבר מועט, מה שאין כן בדאיכא פגימה או בליטה כל גובה עשרה טפחים:

מג. **שו"ע אורח חיים שסג:יא**
אפילו לא עשאו לשם לחי, אלא שנזדמן לו שם מאליו, כשר; ובלבד שיסמכו עליו מערב שבת, אבל לא סמכו עליו מערב שבת כגון שהיה שם לחי אחר ונפל בשבת, ובאים עכשיו לסמוך על זה, לא.

מד. **בית הבחירה למאירי מסכת עירובין דף טו עמוד א**
נראה שמתוך שאינה מחיצה הניכרת החמירו בה הא במחיצה גמורה אין לחלוק בה בין סמכו ללא סמכו.

מה. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:יד**
ומ"מ בעינן שיסמכו עליו מע"ש דכבר כתבנו דנהי דהוי משום מחיצה מ"מ הוי ג"כ משום היכר ואם לא יסמכו עליו מע"ש אין כאן היכר כלל

מו. **חידושי הרשב"א מסכת עירובין דף טו עמוד א**
ת"ש שבת בתל וכו'. ומברייטא דקתני "כל מחיצה שנעשה בשבת בין בשוגג בין במזיד שמה מחיצה" לא מצי לאקשוויי, דההיא נמי כיון דנעשית בידים לשם מחיצה אף על פי שלא סמכו עליה מאתמול ועכשיו הוא דנעשית, מ"מ כיון דבידים נעשית לשם מחיצה מחיצה גמורה היא ומודה בה רבא, וה"ה נמי ללחי כי האי גוונא וכמעשה דרב דבסמוך דאחוי ליה לשמע"ל "קום אדוכתיך":

מז. **רא"ש מסכת עירובין פרק א:כ**
איתמר לחי העומד מאליו אביי אמר הוי לחי ורבא אמר לא הוי לחי. היכא דלא סמכינן עליה מאתמול כגון דהוה לחי אחר ונפל בשבת כולי עלמא לא פליגי דלא הוי לחי. כי פליגי היכא דסמכינן עליה מאתמול אביי אמר הוי לחי דהא סמכינן עליה מאתמול. ורבא אמר לא הוי לחי

כיון דמעיקרא לאו אדעתא דהכי עבידא. בלחי בלחוד הוא דפליגי אבל מחיצה העומדת מאליה דברי הכל היא מחיצה ויראה דבמחיצה אפילו לא סמכין עליה מאתמול היא מחיצה...

מח. **תוספת שבת שסג:יט**
וסמיכת קטן לא מהני, דקיי"ל קטן אין לו מחשבה...

מהות לחי

מט. **רבינו חננאל מסכת עירובין דף יד עמוד ב**
תני ר' חייא אפילו כחוט הסרבל פ"י חוט הסרבל חוט חזק כפול שתופרין בו הסרבל כדכתיב (דניאל ג:כא) כפיתו בסרבליהון.

ג. **תוספות יום טוב מסכת עירובין פרק א משנה ו**
רבי יוסי אומר רחבן ג' - פ"י הר"ב דבעי דבר חשוב במחיצה. וז"ל הר"ר יונתן י"ל דדעתיה דרבי יוסי דבעי דבר חשוב במחיצה שאפילו יפליגנו מן הכותל בשלשה דלא ליתי אורא דהאי גיסא ודהאי גיסא ולבטליה כדאשכחן במדה אמצעית של ג' מדות במחיצת כלאים כל שהוא שלשה צריך שלא יהא בין זה לזה במלואו ואוקמינן לה במלואו נכנס ויוצא ומשום הכי מחמיר ר"י ואפילו בסומכו לגמרי לכותל בעי ג"ט וברחבו עכ"ל

נא. **שו"ע אורח חיים שסג:ז**
לחי, אפילו שברים ושברי שברים כשרים בו. הגה: ולכן עושין לחי מסיד טחוי בכותל, ובלבד שיזהר שלא יתמחה יותר משלש לארץ. (תה"ד סי' ע"ד).

נב. **ט"ז אורח חיים סימן שסג ס"ק ד**
וכ' [תה"ד] בתשו' ההיא אמנם תמיה קא חזי דמיחוי הסיד הטחוי בכותל דזימני דאתי לידי תקל' כי הכלבים רגילים להתחכך בכותלים ומוחקים מיחוי הסיד מן הכותלים למטה יותר מג"ט מהקרק' ותו לא חזי ללחי ולא למחיצ' דהו' מחיצה שהגדיים בוקעים בו עכ"ל משמע דעכ"פ בעי דליהוי בהאי מיחוי קצת דבר ממש ועב קצת ולא סגי במראה הסיד שניכר על הכותל לחוד וכ"כ בההיא תשו' תחלה דעכ"פ בעי' שיה' עב כחוט הסרבל וכ"כ ב"י בשם תשו' הרא"ש שיהיה מקצתו בולט כתבתי זה לפי שראיתי מורה א' שצוה לרשום בכותל במקום לחי במין עפר לבן שקורין קריי"ד ודימה אותו להך מיחוי סיד וטעה מאוד בזה בפרט בענין זה של מיחוי הסיד שאינו עולה שפיר להל' כמ"ש ת"ה עצמו שם שנדחק כדי ליישב המנהג בזה והבו דלא לוסף עלה ואין בזה רק חוכא ואטלולא:

נג. **מרדכי מסכת עירובין פרק מבוי [רמז תעה]**
וכתב רבינו מאיר דמה שעושין לחיים מסיד מחוי או צורת פתח יפה עושין, וממני יצאו בכלם בתחילה בעיר וירצבור"ג לפי שהנכרים היו באים לעקור אותם אמרתי לעשות כן דהא אמרינן "בכל עושין לחיים". וסיד מחוי או גיפסים שמדבקין אותן אצל החומה כעובי אצבע הוא הרבה חזק יותר מחוט הסרבל או קנה...

נד. **תוספות מסכת עירובין דף פ עמוד ב "אבל"**
אף על גב דלחי נמי בעי שיעור גובה וגם רוחב משהו מיהא בעי מכל מקום כיון דלא בעי אלא שיעור זוטא לא החמירו בו.

נה. **שער הציון סימן שסג ס"ק כד**
ולפי זה, אם עשה שתי מחיצות ולחי, דקיימא לן בעלמא דלחי משום מחיצה והוי כג' מחיצות, ומדאורייתא רשות היחיד הוי לרוב פוסקים על ידי זה, אם עשה הלחי הזה מעצי אשרה לא יהיה רשות היחיד [דרק לענין תקון דופן רביעי שהוא מדרבנן שייך טעם זה], ואולי דכתותי מכתת שיעוריה לא הוי אלא מדרבנן ולחומרא [פרי מגדים, עיין שם שהאריך בזה]:

נו. **משנה ברורה סימן שסג:כט**
ואין להקשות נהי דבלחי כיון דאין צריך שיעור לא שייך בזה כתותי מיכתת שיעוריה וכדלקמיה מ"מ הא אסור בהנאה י"ל כיון דהלחי אינו אלא לצורך מחיצה ובה גופא לא משתמש במידי לא חשיב הנאה מה שנהנה על ידה היתר טלטול [בית מאיר ע"ש]:

נז. **ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג:יא**
ואין לשאול הא אשירה אסורה בהנאה ד"ל דזה אינו הנאת הגוף אלא מצוה ומצות לאו ליהנות ניתנו [ל"א].:

נח. **תלמוד בבלי עירובין ה.:-**
גופא אמר רמי בר חמא אמר רב הונא לחי [העומד מאליו – רש"י] הבולט מדפנו של מבוי פחות מארבע אמות נידון משום לחי ואין צריך לחי אחר להתירו, ארבע אמות נידון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו.

נט. רש"י מסכת עירובין דף ה עמוד ב "ארבע"
כיון דלאו להכי איקבע, אנן במחשבה לא מצינן לאפוקיה מתורת כותל ולשווייה לחי.

ס. בית יוסף אורח חיים סימן שסג
ומ"ש רבינו "אפילו סמכו עליו מערב שבת לא מהני אא"כ יהא בולט בתוך המבוי פחות מארבע אמות" הוא דלא כפירוש רש"י, שכבר נתבאר (ד"ה ומ"ש ומיהו) בדבריו דעד כאן לא אמרינן דארבע אמות נדון משום מבוי וצריך לחי אחר להתירו אלא בשלא סמך עליו מבעוד יום אבל אם סמך עליו מבעוד יום אפילו הוא רחב כמה אמות נדון משום לחי וכן נראה שהוא דעת התוספות (ד"ה פחות) ולפיכך יש לתמוה על רבינו שכתב כן וצ"ע.

סא. דרכי משה הקצר אורח חיים סימן שסג אות (ד)
ומשמע כן גם מדברי המגיד משנה פי"ז (הכ"ב) שכתב דלחי המתוקן לכך אפילו רחב ד' מהני. ואפשר דרבינו בעל הטור ג"כ ס"ל הכי, אלא דאם לא תקנו לשם כך וסמכו עליו סבירא ליה דלא מהני, וכן נראה מדברי רש"י (ד"ה ד' אמות) ותוספות (ד"ה ד' אמות):

סב. שו"ע אורח חיים שסג:ג
ומכל דבר שיעשנו כשר, אפילו מבעלי חיים, ובלבד שיקשרנו שם בחבלים לכותלי המבוי ביתדות שיוצאים מן הכתלים בענין שאינו יכול לרבוץ, כדי שלא יתמעט גבהו מ' טפחים (ואפילו קשר שם אדם נמי הוי לחי א"ז).

סג. מגן אברהם סימן שסג ס"ק ג
קשר שם אדם - וצ"ע דבסי' שס"ב ס"ה אי' דבאדם א"צ שיהיה קשור וצ"ל דמיירי שלא הודיעו שהעמידו לשם לחי, א"כ בודאי ילך לו שלא יעמוד שם כל היום לכן בעי' קשור:

סד. ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג
ודברי המג"א סק"ג צע"ג, דלדעתו צריך גם בלחי בלא ידיעה, ואיך יקשרנו? הא מיד ירגיש!

סה. תוספת שבת שסג:ז
כתב המג"א... ודוחק, דא"כ למה ליה הטורח הזה? מוטב שיודיענו! ויותר נראה דלא מהני כאן הודעה, דשמא ישכח וילך ויטה את עצמו בענין שלא יהיה גבוה י' טפחים.